

Вивчаючи поставлену проблему І. П. Булеев, Е. І. Булеев, Г. С. Атаманчук та А. Н. Рева [11] пропонують, з одного боку посилення рівня мотивації працівників підприємств металургійної галузі до підвищення кваліфікації через систему оплати праці, кар'єрного зростання та винагороди за успішне професійне навчання й підвищення кваліфікації, з іншого боку, проводити планування кар'єри і забезпечення просування на посаді працівників із високим освітньо-кваліфікаційним рівнем, забезпечення кар'єрного зростання працівникам, які підвищили кваліфікацію.

Висновок. Узагальнюючи вищевикладене, можна зробити низку висновків. По-перше, металургія є базовою галуззю економіки України, що забезпечує завантаження машинобудівних підприємств й успішне функціонування гірничодобувної промисловості, житлово-комунального господарства та інших галузей, які використовують вироблені з металу вироби. По-друге, наявність власного металургійного виробництва в національній економіці формує передумови для ефективної роботи метало споживаючих галузей, бо використання імпортного металу в їх виробничих процесах призводить до підвищення собівартості продукції, зниження рентабельності продажів й втрати ринків збуту. По-третє, для реформування вітчизняної металургійної галузі необхідно створити умови для ефективного використання наукового потенціалу та підвищення ролі держави у реалізації інвестиційно-інноваційної моделі розвитку галузі. По-четверте, пріоритетами реформами мають бути зменшення енергоємності виробництва, збільшення попиту на внутрішньому ринку на вітчизняну продукцію металургійної галузі, стимулювання експорту, забезпечення конкурентоспроможності металургійної продукції. По-п'яте, існуючі проблеми розвитку підприємств металургійної галузі мають вирішуватися не лише з позиції виробничого циклу, а й з позиції соціально-економічного розвитку колективів зазначених підприємств.

Напрямок подальших досліджень має стати розробка теоретико-методологічної бази для оцінювання намічених інноваційних змін як на предмет економічного ризику, так і можливої фактичної адаптації їх впровадження на підприємствах металургійної галузі, з огляду на сучасний виробничо-економічний стан розвитку суспільства країни взагалі.

Список бібліографічних посилань

1. Колесник М. Ф. Металургія чорних металів (введення до спеціальності) : навч. посіб. 2-ге вид. Запоріжжя : ЗДІА, 2015. 126 с.
2. Руських В. П., Семакова В. Б. Вступ до фаху: металургія чорних металів. Металургія чавуну : навч. посіб. для студентів вузів. Маріуполь : ПДТУ, 2006. 146 с.
3. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій, ділова гра на прикладі металургійного підприємства : навч. посіб. / за ред. К. Ф. Ковальчука. Дніпропетровськ : Пороги, 2010. 398 с.
4. Трачук О. В. Чорна металургія в соціально-економічному житті східних слов'ян на території України (друга половина V–X ст.) : монографія. Київ : Вид. Олег Філюк ; Центр учб. літ., 2017. 308 с.
5. Конкурентоспроможність продукції металургійного підприємства : монографія / М. Г. Білопольський, І. М. Алтухова, М. В. Мальчик. Донецьк : Схід. видав. дім, 2010. 208 с.
6. Маркетингова діяльність металургійних підприємств : монографія / М. Г. Білопольський, Т. В. Мордвінцева, О. В. Кленін, Р. О. Толпежніков. Донецьк : Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, 2010. 220 с.
7. Борисенко О. Є. Аналіз та оцінка забезпечення основними ресурсами виробничої діяльності металургійних підприємств України. *Економіка промисловості*. 2013. № 1–2 (61–62). С. 28–39.
8. Новікова О. Ф. Проблеми та перспективи економічного та соціального розвитку підприємств в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2016. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5061> (дата звернення: 02.10.2019).
9. Соціально-трудові відносини зайнятості: сучасні тенденції, виклики, шляхи розвитку : монографія / А. М. Колот, І. Ф. Гнібіденко, О. О. Герасименко та ін. ; ред. А. М. Колота, І. Ф. Гнібіденка. Київ : КНЕУ, 2015. 295 с.
10. Соціальний вимір вугільної та металургійної галузей промисловості України : монографія / О. І. Амоша, Ю. С. Залознова, В. П. Антонюк, О. Ф. Новікова та ін. ; НАН України, ІЕП. Київ, 2013. 164 с.
11. Мотивация труда в промышленности: теория и практика : моногр. / И. П. Булеев, Е. И. Булеев, Г. С. Атаманчук, А. Н. Рева. Донецк : Ин-т экономики промышленности НАН Украины, 2012. 337 с.

Одержано 17.10.2019

УДК 343.98

Влада Олександрівна ГУСЄВА,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри криміналістики та судової експертології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0001-6489-2384>

СУТНІСТЬ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНИЙ СТАН

Аналіз соціально-політичної і правової ситуації в Україні свідчать про зростання злочинності, яка в останнє десятиліття досягла загрозливих розмірів. Порушуються не тільки права і законні інтереси окремих громадян, але нерідко ставиться під загрозу національна безпека держави.

Широка криміналізація суспільства з'явилася наслідком дуже швидкої в історичному сенсі зміни фундаментальних правил, що діяли протягом багатьох десятиліть в житті українського суспільства. Відмова від старих законів, відставання України в правовому розвитку, слабкість і недосконалість правової системи породили широку хвилю правового нігілізму, де загрозливо стала розвиватися економічна, корисливо-насилницька і організована злочинність.

Тому вироблення державної стратегії до організації правоохоронної діяльності обумовлено науково-теоретичною і практичною значимістю питань, пов'язаних з формуванням в Україні дієвого механізму правового регулювання. Складні процеси становлення і розвитку інститутів громадянського суспільства, формування передумов правової держави вимагають критичного перегляду ряду питань, що панували в недавньому минулому, ідеологічних стереотипів, концепцій, традицій, в тому числі пов'язаних з реалізацією державою своєї правоохоронної функції.

В теоретичних дослідженнях вчених (О. М. Бандурки, В. Д. Басай, В. Т. Білоуса, В. С. Ковальського, А. Т. Комзюка, І. Є. Марочкина, Н. В. Сибільової, О. М. Толочка, М. І. Хавронюка та ін.), в програмних документах політичних діячів, партій і громадських організацій обґрунтовуються демократичні погляди, в основу яких покладені уявлення про правоохоронну діяльність як комплексну багаторівневу систему, необхідну суспільству для закріплення і охорони суб'єктивних прав і свобод.

Отже проблема поняття, структури і місця правоохоронної системи в правовій державі, її історичні, організаційні та соціологічні аспекти вельми актуальні для сучасної України. Демократичні перетворення в суспільстві неможливі без опори на сильну владу і ефективну правоохоронну систему. Організація та функції правоохоронної системи покликані відображати суть правової держави, всіх його органів: правотворчих, правозастосовних і правоохоронних. При цьому, ми розуміємо правоохоронну систему, як складову частину правової системи, де в призначенні юридичних норм повинні домінувати функції охорони суспільних відносин. Правоохоронна система повинна включати комплекс заходів, що охоплюють державні, правові, історичні, організаційні і соціологічні аспекти. Все це посилює ступінь актуальності даних питань, що потребують наукового осмислення і спеціальних досліджень.

Реалізуючи правоохоронний аспект своєї діяльності, правоохоронні органи, виходячи зі своїх можливостей, в змозі реально впливати на злочинність в соціально прийнятних межах, але тільки на основі аналізу та прогнозу соціальних процесів, закономірностей поведінки окремих індивідів, за участю широких мас населення, органів державної влади і управління.

На першому етапі реформування проголошене Конституцією України створення правової держави передбачає головною метою – підпорядкування всієї своєї діяльності права та забезпечення прав і свобод людини. Для здійснення реформи правоохоронної діяльності необхідна не тільки зміна законодавчої бази, що саме по собі є досить складним і тривалим у часі процесом, але і вирішення проблем усунення колізій у праві, які представляються нам менш трудомістким завданням і швидше приводять до бажаного результату – відповідності діяльності правоохоронних органів конституційним нормам.

В сучасних умовах досягнення позитивних змін, здатних підняти престиж правоохоронних органів, підвищити результативність їх функціонування, реалізувати очікування суспільства щодо стабілізації криміногенної обстановки, нерозривно пов'язано з удосконаленням роботи по відбору та підготовці кадрів, орієнтованих на пріоритети правоохоронної діяльності.

Цей етап реформування правоохоронних органів передбачає організацію профорієнтаційної роботи, в широкому сенсі спрямованої на формування правової культури суспільства, позитивної оцінки діяльності правоохоронних органів, і у вузькому сенсі, націлена на підготовку кадрів до служби в правоохоронних органах. Передбачувана робота дозволить відбирати з числа підготовлених кадрів тих, хто придатний для служби не тільки за станом здоров'я і знанням основ законодавства, але за своїми психологічними і моральними якостями.

Для вирішення наступного етапу реформування правоохоронних органів необхідно мати належне кадрове забезпечення. Тому без добре навчених, морально підготовлених працівників неможливо впоратися з вкрай складними завданнями охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю в країні. Пошук нових форм підготовки фахівців для правоохоронних органів в останні роки показав, що в сформованих умовах однією з перспективних є система багатоступеневої підготовки.

Зокрема, основним напрямком розвитку вищої юридичної освіти в правоохоронних органах на сучасному етапі має стати вдосконалення його змістовної та якісної частин, а не тільки його організаційне реформування. Система юридичної освіти повинна базуватися на єдиних вимогах (станданти, ліцензування, «грифи» на підручники тощо) та охоплювати всі рівні: від вивчення правових основ в середній школі до аспірантури і докторантури в провідних вузах.

І, нарешті, головний етап реформування правоохоронної діяльності, на наш погляд, повинен відображати зміни системи і структури правоохоронних органів. При цьому зміна системи також має здійснюватися не спонтанно, а в суворій відповідності з конституційними та іншими правовими актами.

Таким чином, питання вдосконалення роботи правоохоронних органів в умовах реформування українського суспільства є досить складним, пов'язаним зі зміною не тільки законодавчої бази, системи і структури органів внутрішніх справ, а й правосвідомості, правової культури населення та органів державної влади і управління.

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що проблеми формування і функціонування механізму правоохоронної діяльності, забезпечення і захисту прав і свобод людини і громадянина в процесі реалізації державою правоохоронної функції, організації взаємодії різних структурних підрозділів і посадових осіб, які є суб'єктами

правоохоронних відносин, попередження та вирішення юридичних конфліктів у правоохоронній сфері є фундаментальними в сучасній науці, це обумовлює їх теоретичну цінність.

Отже, для ефективного функціонування правоохоронної системи держави необхідно, щоб цілі і завдання, що ставляться перед правоохоронними інститутами, були об'єктивно здійсненні, а сама їх діяльність – належним чином забезпечена: в правовому, організаційному, матеріально-технічному і кадровому відношенні. Тривіальність цього висновку очевидна, проте його практична реалізація пов'язана зі значними труднощами і проблемами, однією з яких є саме розуміння сутності правоохоронної діяльності, механізмів, форм і методів її використання у формуванні громадянського суспільства.

Одержано 01.11.2019

УДК 347.73

Ільгар Вугар огли ГУСЕЙНОВ,

аспірант кафедри державно-правових дисциплін

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ТА ЗМІСТОВНІ ПОНЯТТЯ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВО-ПРАВОВИХ НОРМ

Загальновідомо, що розгляд будь-якої системи передбачає в якості відправної точки характеристику саме внутрішнього зв'язку елементів, структури або певного механізму їх взаємодії. Ця категорія виступає в якості базової категорії, яка представляє в найбільш узагальненому, системному вигляді логіку правового впливу на суспільні відносини [1, с. 207].

Проблема механізму реалізації норм фінансового права пов'язана із загальною тенденцією посилення системної спрямованості фінансово-правових досліджень. Дане поняття має істотну науково-практичну цінність. Це виражається в тому, що поняття механізму в публічній фінансовій діяльності передбачає аналіз не тільки владних вимог фінансово-правових приписів публічної влади, але і послідовно здійснюваних дій і операцій щодо реалізації юридичних можливостей (дозволів) учасників відносин в сфері обігу публічних коштів. Фактично, реалізація норм фінансового права є умовно процесом двостороннім і взаємно спрямованим. О. І. Худяков справедливо звертає увагу, що первісно фінансова діяльність держави носила фіскальний (податково-бюджетний) характер. І в цілому це відображає природу фінансово-економічних відносин як відносин, які опосередковують односторонній рух вартості в її грошовому вигляді, яке не пов'язане зустрічним рухом вартості в товарному вигляді, яке притаманно товарно-грошовим. Домовлятися ж тому, хто гроші відбирає, з тим, у кого він відбирає, з приводу того, скільки грошей буде насильницьке відібрано, не тільки немає ніякої юридичної необхідності, але і не має сенсу. К тому ж якщо мова йде про державу, тобто про такий суб'єкт, чиї юридичні можливості примусового вилучення грошей практично обмежені лише рамками того здорового глузду і інстинкту самозбереження, якими ця держава володіє. Звідси склалася вельми чітка конструкція, згідно якої фінансове право як галузь публічного права користується односторонньо-владним методом правового регулювання, а договірні відносини є сферою цивільного права як різновиду приватного права [2, с. 118].

Даний процес складається з процедур втілення в життя норм фінансового права, які владно закріплюють в загальній формі найбільш значимі потреби держави, її типові інтереси, а також включає до себе сукупність дій щодо задоволення законних інтересів фізичних і юридичних осіб в сфері фінансової діяльності держави шляхом адаптації до існуючої системи нормативного правового регулювання та її оптимального використання. Так, справедливо зазначає Е. В. Прудіус, що інститут податків створюється не тільки для примусового вилучення частини доходів і спрямування їх до сфери бюджетного споживання, але і забезпечення відносної рівноваги між приватними, корпоративними і загальнонаціональними інтересами. Податки за своєю сутністю призвані забезпечити баланс, оптимальне співвідношення суспільних і приватних інтересів, виконати роль буфера при їх зіткненнях [3, с. 128, 129]. О. І. Худяков звертає увагу на даному аспекті та пропонує: по-перше, розширити уяви про методи правового регулювання, які застосовуються фінансовим правом, за рахунок включення особливого фінансово-правового методу, який ґрунтується на поєднанні односторонньо-владних і договірних елементів; по-друге, визнати наявність фінансових правовідносин, які побудовані на договірній моделі і тим самим визнати існування такої категорії як «фінансовий договір»; по-третє, вважати предметом фінансового права усі суспільні відносини, які виникають в процесі фінансової діяльності держави, незалежно від методу їх правового регулювання [2, с. 410–411].

На сучасному етапі розвитку науки фінансового права законні інтереси і потреби суб'єктів фінансового права об'єктивно необхідно розглядати в якості першооснови цивілізованої фінансово-правової політики, яка відповідає вимогам нових соціально-культурних, економічних і фінансово-правових відносин в Україні. Ця політика повинна бути націлена на максимальний судовий захист прав і свобод громадян, юридичних осіб від необґрунтованого застосування закону і свавілля фіскальних органів і посадових осіб (створення спеціалізованих податкових судів), а також спрямована на формування апарату влади і управління, яке відповідає сучасним міжнародним і європейським стандартам, забезпеченню законності податкових процедур. Якщо законодавство базується на гармонічному поєднанні публічних і приватних інтересів, врахуванні прав і свобод людини і громадянина, відповідальності державної влади за